Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά L

2024/268

17.1.2024

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2024/268 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 23ης Νοεμβρίου 2023

σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά σοβαρές απειλές κατά της εσωτερικής ασφάλειας και της δημόσιας τάξης στον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο χώρος χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα βασίζεται σ' ένα νομικό πλαίσιο μέτρων για τη στήριξη της επιχειρησιακής συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ αστυνομικών και δικαστικών αρχών σε ποινικές υποθέσεις, καθώς και σε μέτρα στους τομείς της πολιτικής θεωρήσεων και επιστροφής. Το πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκε για να αντισταθμίσει την απουσία ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και πρέπει να λειτουργεί απρόσκοπτα σε συνδυασμό με την αποτελεσματική διαχείριση των εξωτερικών συνόρων.

(2) Η υποχρέωση των κρατών μελών να αλληλοβοηθούνται και να διατηρούν σταθερή και αμοιβαία συνεργασία ορίζεται ρητά στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. ([1]) Για την ορθή λειτουργία του χώρου Σένγκεν, είναι εξίσου σημαντικό τα κράτη μέλη να παρέχουν αμοιβαία συνδρομή όσον αφορά τα μέτρα που λαμβάνονται στον χώρο των εσωτερικών συνόρων.

(3) Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά την κατάσταση στα εσωτερικά σύνορα. Στην ανακοίνωση με τίτλο «Στρατηγική προς έναν πλήρως λειτουργικό και ανθεκτικό χώρο Σένγκεν» ([2]), η Επιτροπή καθόρισε, μεταξύ άλλων δράσεων, ορισμένες βασικές δράσεις για την ενίσχυση και την προώθηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών. Οι εκθέσεις για την κατάσταση του Σένγκεν το 2022 ([3]) και το 2023 ([4]) περιλαμβάνουν επισκόπηση των σχετικών δράσεων που ανέλαβε η Επιτροπή τα τελευταία χρόνια, επιπλέον των τομέων προτεραιότητας για δράση προκειμένου να διασφαλιστεί διαρθρωμένη, συντονισμένη και κοινή ευρωπαϊκή απάντηση στις κοινές προκλήσεις.

(4) Από το 2022, οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα αποτελούν αντικείμενο εντατικού διαλόγου μεταξύ των κρατών μελών και του συντονιστή Σένγκεν ([5]). Βρίσκονται επίσης στο επίκεντρο του κύκλου Σένγκεν ([6]) και αποτελούν επαναλαμβανόμενο θέμα συζήτησης στο Συμβούλιο Σένγκεν, στο πλαίσιο του βαρόμετρου Σένγκεν. Επιπλέον, από τον Μάιο του 2023 η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις ([7]) με τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν μακροχρόνιους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και με τα κράτη μέλη που επηρεάζονται από τους εν λόγω ελέγχους ([8]). Ο συντονιστής Σένγκεν προτίθεται να συνεχίσει τον εν εξελίξει διάλογο με τα κράτη μέλη με στόχο τη στήριξή τους για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, καθώς και να ενημερώνει τακτικά το Συμβούλιο Σένγκεν σχετικά με την πορεία των εργασιών και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) (ΕΕ L 77 της 23.3.2016, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj).

([2]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με τίτλο «Στρατηγική προς έναν πλήρως λειτουργικό και ανθεκτικό χώρο Σένγκεν» [COM(2021) 277 final της 2.6.2021].

([3]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν 2022» [COM(2022) 301 final/2 της 24.5.2022].

([4]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν 2023» [COM(2023) 274 final της 16.5.2023].

([5]) Η λειτουργία αυτή θεσπίστηκε από την Επιτροπή τον Ιούνιο του 2022.

([6]) Βλέπε έγγραφο 6234/22 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2023, και έγγραφο 9802/22 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2022.

([7]) Σε συνέχεια της επιστολής που απέστειλαν στις 26 Απριλίου 2023 οι σλοβενικές αρχές και στην οποία εξέφραζαν ανησυχίες ως προς την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα της αυστριακής απόφασης για ανανέωση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα στο τμήμα με τη Σλοβενία, από τις 12 Μαΐου 2023.

([8]) Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει τη σύσταση σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά σοβαρές απειλές κατά της εσωτερικής ασφάλειας και της δημόσιας τάξης στον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, η οποία εκδόθηκε στις [22 Νοεμβρίου 2023].

(5) Πρόσφατα, η κατάσταση στα εσωτερικά σύνορα αποτέλεσε επίσης αντικείμενο δύο αποφάσεων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης: πρώτον, σε απόφαση σχετικά με τις προθεσμίες όσον αφορά την προσωρινή επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα για την αντιμετώπιση σοβαρής απειλής κατά της εσωτερικής ασφάλειας ή της δημόσιας τάξης ίδιας φύσης ([9]), όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/399 και, στη συνέχεια, σε απόφαση σχετικά με τους εφαρμοστέους κανόνες όσον αφορά τους παράτυπους μετανάστες που παρουσιάζονται σε συνοριακό σημείο διέλευσης όπου έχουν επαναφερθεί οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα ([10]).

(6) Με την πρόταση τροποποίησης του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399, που εγκρίθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 2021 ([11]), η Επιτροπή πρότεινε να διευρυνθούν τα είδη μέτρων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εναλλακτική λύση στους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για την αντιμετώπιση σοβαρών απειλών κατά της εσωτερικής ασφάλειας ή της δημόσιας τάξης. Τα εν λόγω προτεινόμενα μέτρα βασίζονται στη σύσταση (ΕΕ) 2017/820 της Επιτροπής ([12]) σχετικά με τους αστυνομικούς ελέγχους και τη διασυνοριακή αστυνομική συνεργασία και, ως εκ τούτου, καταδεικνύουν την ανάγκη περαιτέρω δράσης για την προώθηση της χρήσης εναλλακτικών μέτρων αντί των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα ως απάντησης σε απειλές κατά της εσωτερικής ασφάλειας ή της δημόσιας τάξης.

(7) Δεδομένου ότι από τις συνομιλίες μεταξύ του συντονιστή Σένγκεν και των κρατών μελών προέκυψε ότι οι συστάσεις σχετικά με τους αναλογικούς αστυνομικούς ελέγχους και τη διασυνοριακή αστυνομική συνεργασία, όπως ορίζονται από την Επιτροπή στη σύσταση (ΕΕ) 2017/820, εξακολουθούν να ισχύουν, και καθώς οι απειλές για την εσωτερική ασφάλεια και τη δημόσια τάξη στον χώρο Σένγκεν εξελίσσονται συνεχώς, και λαμβάνοντας υπόψη τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις υποθέσεις C-368/20, C-369/20 και C-143/22, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να επανεξετάσει τη σύσταση (ΕΕ) 2017/820 και να τη συμπληρώσει, με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την έγκρισή της το 2017 και τον διάλογο που διεξήγαγε ο συντονιστής Σένγκεν. Είναι επίσης σκόπιμο να υπάρξει επισκόπηση και άλλων συστάσεων που έχουν εγκριθεί από το 2017 και μετά και οι οποίες αφορούν το είδος των απειλών που προσδιορίζονται από τα κράτη μέλη και προβάλλονται για να δικαιολογήσουν την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

(8) Η έκθεση του 2023 για την κατάσταση του Σένγκεν καθορίζει ως προτεραιότητα την ενίσχυση της εσωτερικής ασφάλειας του χώρου Σένγκεν για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών. Όπως εξηγείται στην έκθεση του 2023 για την κατάσταση του Σένγκεν, από τον διάλογο με τα κράτη μέλη προέκυψε ότι τα κράτη μέλη εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σοβαρές απειλές για την εσωτερική τους ασφάλεια και τη δημόσια τάξη, οι οποίες απαιτούν την ανάληψη δράσης. Κατέδειξε επίσης τη μεγάλη ποικιλία των μέτρων που ελήφθησαν στο πλαίσιο των περιπτώσεων επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα οι οποίες κοινοποιήθηκαν. Αυτό αφορά, ειδικότερα, τη συχνότητα και την ένταση των επανεισαχθέντων ελέγχων, καθώς και τις σχέσεις με τα άλλα μέτρα που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση των διαπιστωμένων απειλών.

(9) Η παρούσα σύσταση βασίζεται επίσης στη σύσταση (ΕΕ) 2022/915 του Συμβουλίου ([13]) και αναμένεται να ενισχύσει τη βαρύτητα που δίνουν τα κράτη μέλη στην εν λόγω σύσταση. Η σύσταση (ΕΕ) 2022/915 καθορίζει σειρά λύσεων για την άρση των εμποδίων που έχουν εντοπιστεί στην επιχειρησιακή συνεργασία και για την περαιτέρω ενίσχυσή της όταν όργανα επιβολής του νόμου επιχειρούν σε άλλα κράτη μέλη με σκοπό τη διεξαγωγή διασυνοριακών καταδιώξεων, παρακολουθήσεων, κοινών περιπολιών και άλλων κοινών επιχειρήσεων. Όπως αποτυπώθηκε στα εργαστήρια που διοργανώθηκαν από τις διαδοχικές Προεδρίες του Συμβουλίου και την Επιτροπή στο πλαίσιο της σύστασης (ΕΕ) 2022/915, σε ορισμένα κράτη μέλη υπάρχει πληθώρα ορθών πρακτικών για την επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου, όπως κοινά αστυνομικά τμήματα, κοινές περιπολίες σε τρένα, κοινές μόνιμες επιχειρησιακές ειδικές ομάδες, κοινές μόνιμες αστυνομικές δυνάμεις (ταξιαρχίες) έτοιμες για επιτόπια ανάπτυξη κατόπιν αιτήματος, η χρήση

([9]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Απριλίου 2022, Landespolizeidirektion Steiermark, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-368/20 και C-369/20, ECLI:EU:C:2022:298.

([10]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2023, ADDE κ.λπ., C-143/22, ECLI:EU:C:2023:689, η οποία επιβεβαιώνει σε μεγάλο βαθμό την απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Μαρτίου 2019, Arib κ.λπ., C-444/17, ECLI:EU:C:2019:220.

([11]) Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα [COM(2021) 891 final].

([12]) Σύσταση (ΕΕ) 2017/820 της Επιτροπής, της 12ης Μαΐου 2017, σχετικά με τους αναλογικούς αστυνομικούς ελέγχους και την αστυνομική συνεργασία στον χώρο Σένγκεν (ΕΕ L 122 της 13.5.2017, σ. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2017/820/oj).

([13]) Σύσταση (ΕΕ) 2022/915 του Συμβουλίου, της 9ης Ιουνίου 2022, σχετικά με την επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου (ΕΕ L 158 της 13.6.2022, σ. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/915/oj).

κέντρων αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας για τη στήριξη της επιχειρησιακής συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου, τεχνολογίες για τη διενέργεια αστυνομικών ελέγχων χωρίς επιπτώσεις στην κυκλοφορία, λύσεις ασφαλούς επικοινωνίας που να λειτουργούν σε διασυνοριακό επίπεδο κ.λπ. Μάλιστα, η Επιτροπή διέθεσε ειδική χρηματοδότηση το 2023 για να στηρίξει την υιοθέτηση αυτών των πρακτικών σε ολόκληρη την Ένωση. Τα άλλα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν αυτές τις ορθές πρακτικές, όποτε αυτό είναι σκόπιμο για την κατάστασή τους. Επιπλέον, όπως αναφέρεται στην έκθεση του 2023 για την κατάσταση του Σένγκεν, η Επιτροπή προτίθεται να συνεχίσει να διαθέτει χρηματοδότηση προκειμένου να ενισχυθεί η διάδοση ορθών πρακτικών σε άλλα κράτη μέλη.

(10) Η παρούσα σύσταση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν τα κέντρα αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας στην καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος, ιδίως στις περιοχές των εσωτερικών συνόρων. Η σύσταση (ΕΕ) 2022/915 ενισχύει τον ρόλο τους και η οδηγία (ΕΕ) 2023/977 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([14]) προβλέπει την αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών με τα κέντρα αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας και μέσω αυτών.

(11) Δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών (EMPACT) έχει καταστεί το βασικό μέσο για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος από την Ένωση ([15]), η παρούσα σύσταση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το πλαίσιο που παρέχει η EMPACT για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των εγκληματικών απειλών.

(12) Επιπλέον, είναι αναγκαίο να αναληφθούν ενισχυμένες κοινές δράσεις για την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και την αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης προς την Ένωση και των παράνομων μετακινήσεων μεταξύ των κρατών μελών. Η συνεργασία σ' αυτούς τους τομείς θα πρέπει να ενταθεί. Η μεταναστευτική πίεση μπορεί να οδηγήσει σε εντατικοποίηση των ελέγχων στις περιοχές των εσωτερικών συνόρων και, κατά περίπτωση, με βάση τους κανόνες που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/399, στην επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Ωστόσο, οι έλεγχοι αυτοί θα πρέπει να διενεργούνται μόνο αν δεν μπορούν να αντικατασταθούν, βάσει ανάλυσης κινδύνου, από άλλα λιγότερο αυστηρά μέτρα.

(13) Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι όλα τα μέτρα που λαμβάνονται από τις αρχές επιβολής του νόμου πρέπει να εφαρμόζονται αναλογικά και χωρίς διακρίσεις,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

1. **ΔΙΑΡΘΡΩΜΕΝΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ**

1) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν και να ενισχύσουν περαιτέρω τη στενή συνεργασία τους σε όλα τα πολιτικά, διοικητικά και επιχειρησιακά επίπεδα με στόχο την καταπολέμηση σοβαρών απειλών για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια, εντός του χώρου Σένγκεν.

2) Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν μόνιμα σημεία επαφής εντός των αρχών που είναι αρμόδιες για την αντιμετώπιση σοβαρών απειλών κατά της δημόσιας τάξης ή της εσωτερικής ασφάλειας, καθώς και να αλληλοενημερώνονται και να ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τα εν λόγω σημεία επαφής, κατά περίπτωση.

Τα εν λόγω μόνιμα σημεία επαφής θα πρέπει να δημιουργηθούν τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Η δραστηριότητα των μόνιμων σημείων επαφής θα πρέπει να προσαρμόζεται στο επίπεδο των απειλών, με συχνότερες ανταλλαγές μεταξύ τους σε περίπτωση εντατικότερων αστυνομικών ελέγχων στις περιοχές των εσωτερικών συνόρων, βάσει του εθνικού δικαίου.

Τα εν λόγω μόνιμα σημεία επαφής θα πρέπει:

α) να παρακολουθούν την εξέλιξη των απειλών, ιδίως με τη μεταξύ τους ανταλλαγή προϊόντων ανάλυσης κινδύνου και πληροφοριών που αφορούν, για παράδειγμα, τα εξής:

i) τις τρομοκρατικές απειλές·

ii) τη διακίνηση πυροβόλων και άλλων φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού σε οχήματα·

iii) τις οδούς παράνομων μετακινήσεων·

iv) το εμπόριο ναρκωτικών·

([14]) Οδηγία (ΕΕ) 2023/977 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών και την κατάργηση της απόφασης-πλαισίου 2006/960/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 134 της 22.5.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/977/oj).

([15]) Συμπεράσματα 7100/23 του Συμβουλίου σχετικά με τη μόνιμη συνέχιση του κύκλου πολιτικής της ΕΕ για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα: EMPACT 2022+, που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) κατά την 3936η σύνοδό του που πραγματοποιήθηκε στις 9 Μαρτίου 2023 (ELI: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7100-2023-INIT/en/pdf).

ν) τον τρόπο λειτουργίας μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων ατόμων που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με την παράνομη διακίνηση μεταναστών ή την παράνομη διακίνηση όπλων και με τους παρόχους πλαστών εγγράφων που τα κράτη μέλη θεωρούν ότι συνιστούν σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια·

β) να εντείνουν τη συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου και την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με σοβαρές απειλές κατά της δημόσιας τάξης ή της εσωτερικής ασφάλειας, με την υποστήριξη του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) ως ενωσιακού κόμβου πληροφοριών για εγκληματικές δραστηριότητες, και να χρησιμοποιούν κοινές ικανότητες ανάλυσης για τη διευκόλυνση του έργου των εθνικών ερευνητών σε διασυνοριακές ποινικές έρευνες.

3) Εάν ένα κράτος μέλος αποφασίσει να επαναφέρει προσωρινούς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα σύμφωνα με τον τίτλο ΙΙΙ κεφάλαιο ΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399, τα κράτη μέλη τα οποία αφορά η εν λόγω επαναφορά θα πρέπει:

α) να οργανώνουν σε τακτική βάση διμερείς συναντήσεις των σημείων επαφής ή άλλων σχετικών υπηρεσιών, προκειμένου:

i) να παρακολουθούν την εξέλιξη των σοβαρών απειλών που έχουν εντοπιστεί, ιδίως με την ανταλλαγή αναλύσεων κινδύνου και πληροφοριών σχετικά με τις εν λόγω σοβαρές απειλές·

ii) να εξετάζουν την αναλογικότητα των μέτρων που έχουν ληφθεί σε σχέση με τις διαπιστωθείσες σοβαρές απειλές και να προσαρμόζουν τα μέτρα που εφαρμόζονται στα οικεία τμήματα των εσωτερικών συνόρων και στις περιοχές των εσωτερικών συνόρων, στις εξελισσόμενες σοβαρές απειλές που έχουν εντοπιστεί, ιδίως όσον αφορά την τοποθεσία, τη συχνότητα και την ένταση των ελέγχων, με σκοπό την πρόληψη του κλεισίματος διασυνοριακών οδών, που θα μπορούσε να επηρεάσει τη λειτουργία των διασυνοριακών κοινοτήτων και την εσωτερική αγορά·

β) να διατηρούν στενή συνεργασία με την Επιτροπή και ιδίως:

i) κατόπιν αιτήματος, να παρέχουν εγκαίρως στον συντονιστή Σένγκεν όλες τις σχετικές πληροφορίες·

ii) να συμμετέχουν στις διαβουλεύσεις που διοργανώνει η Επιτροπή βάσει του άρθρου 27 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 με σκοπό την ενίσχυση της αμοιβαίας συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και την εξέταση της αναλογικότητας μεταξύ των ληφθέντων μέτρων και των γεγονότων που οδήγησαν στην επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, καθώς και της σοβαρής απειλής για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ([16]).

2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΛΗΨΗΣ ΚΟΙΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

4) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν περαιτέρω την ικανότητά τους να εφαρμόζουν κοινά και συμπληρωματικά μέτρα, βάσει διμερούς ή πολυμερούς διασυνοριακής συνεργασίας.

5) Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα πρέπει:

α) να επανεξετάζουν και να προσαρμόζουν τις διμερείς συμφωνίες και διευθετήσεις που παρέχουν τη βάση για διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου μεταξύ των αρμόδιων αρχών και των σημείων επαφής τους·

β) να αναπτύσσουν κοινή ανάλυση κινδύνου που να καθιστά εφικτό τον καθορισμό των καταλληλότερων μέτρων για την αντιμετώπιση διαφόρων τύπων σοβαρών απειλών για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια, καθώς και την ένταση των εν λόγω μέτρων, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις ειδικές τοπικές συνθήκες. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να εξετάσουν, κατά περίπτωση, το ενδεχόμενο ανάπτυξης από κοινού με τα γειτονικά τους κράτη μέλη μιας προσαρμοσμένης προσέγγισης για κάθε τμήμα των εσωτερικών συνόρων, στο πλαίσιο της οποίας θα παρέχεται επισκόπηση των ειδικών μέτρων, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των σοβαρών απειλών που διαπιστώνονται. Μια τέτοια προσαρμοσμένη προσέγγιση θα μπορούσε, π.χ., να χρησιμεύσει για την αντιμετώπιση των απειλών που συνιστούν οι παράνομες μετακινήσεις παράτυπων μεταναστών μεγάλης κλίμακας, οι τρομοκρατικές απειλές και η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών, καθώς και για την πρόληψη και τον περιορισμό της διακίνησης πυροβόλων και άλλων φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, που απαιτούν ειδική κοινή ανάλυση κινδύνου·

([16]) Ειδικότερα, απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Απριλίου 2022, Landespolizeidirektion Steiermark, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-368/20 και C-369/20, ECLI:EU:C:2022:298· απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Μαρτίου 2019, Arib κ.λπ., C-444/17, ECLI:EU:C:2019:220· και απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2023, ADDE κ.λπ., C-143/22, ECLI:EU:C:2023:689.

γ) να διασφαλίζουν τους αναγκαίους πόρους, τον εξοπλισμό και τις ικανότητες για κοινές περιπολίες και μεικτές ταξιαρχίες. Ειδικότερα, οι εν λόγω κοινές περιπολίες και μεικτές ταξιαρχίες θα πρέπει να έχουν την εξουσία να λαμβάνουν μέτρα για τον εντοπισμό και την κατάσχεση κρυμμένων πυροβόλων και άλλων φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού σε οχήματα και για την ταυτοποίηση μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων ατόμων που θεωρούνται από τα κράτη μέλη ότι συνιστούν σοβαρή απειλή για την εσωτερική ασφάλεια και/ή τη δημόσια τάξη. Λαμβανομένων υπόψη των προϋποθέσεων που καθορίζονται στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι εν λόγω κοινές περιπολίες και μεικτές ταξιαρχίες θα πρέπει να επιτρέπεται να επιχειρούν σε όσο ευρύτερη περιοχή είναι αναγκαίο, δεδομένων των τοπικών συνθηκών, που καθορίζονται με βάση την ανάλυση κινδύνου, χωρίς να αποκλείονται οι περιοχές των εσωτερικών συνόρων, στον βαθμό που δεν ισοδυναμούν με συνοριακούς ελέγχους.

3. ΜΕΓΙΣΤΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Η ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2022/915

6) Τα κράτη μέλη θα πρέπει:

α) να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της σύστασης (ΕΕ) 2022/915 στο πλαίσιο της καταπολέμησης σοβαρών απειλών κατά της δημόσιας τάξης ή της εσωτερικής ασφάλειας, εντός του χώρου Σένγκεν, με τους εξής τρόπους:

i) διάθεση ή υιοθέτηση των αναγκαίων τεχνικών, νομικών και επιχειρησιακών μέσων και εργαλείων για κοινές περιπολίες και μεικτές ταξιαρχίες, καταδιώξεις πέραν των συνόρων και διασυνοριακές παρακολουθήσεις σε περιοχές εσωτερικών συνόρων·

ii) δημιουργία ή ενίσχυση κέντρων αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας για τη στενότερη συνεργασία σε περιοχές εσωτερικών συνόρων·

β) να αξιοποιήσουν τις ορθές πρακτικές επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας που υπάρχουν σε άλλα κράτη μέλη, όπως ορίζεται στον χάρτη πορείας για την εφαρμογή στο πλαίσιο της Ομάδας «Επιβολή του νόμου» του Συμβουλίου·

γ) να αξιοποιήσουν τη διαθέσιμη ενωσιακή χρηματοδότηση για:

i) να καταρτίσουν διακρατικά σχέδια για την επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου με ενωσιακή προστιθέμενη αξία·

ii) να εντατικοποιήσουν την ανάπτυξη ορθών πρακτικών.

4. ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

7) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου:

α) να αυξήσουν τις κοινές έρευνες για προσδιορισμένους στόχους υψηλής αξίας και εγκληματικά δίκτυα υψηλού κινδύνου·

β) να καθιερώσουν και να διενεργούν στοχευμένες κοινές περιπολίες και άλλες κοινές επιχειρήσεις σε συγκεκριμένες περιοχές των εσωτερικών συνόρων·

γ) να ανταλλάσσουν συστηματικά με άλλα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη καθώς και με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής και την Ευρωπόλ πληροφορίες σχετικά με τις τάσεις στις παράνομες μετακινήσεις, καθώς και να αναφέρουν γεγονότα και να παρουσιάζουν αναλύσεις στις εικόνες κατάστασης του EUROSUR ([17]), κατά περίπτωση.

8) Η Ευρωπόλ και ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης θα πρέπει να υποστηρίζουν τις κοινές έρευνες που αναφέρονται στο σημείο 7 στοιχείο α) της παρούσας σύστασης μέσω ειδικών επιχειρησιακών ομάδων στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολυκλαδικής Πλατφόρμας κατά του Οργανωμένου Εγκλήματος (EMPACT).

9) Η Ευρωπόλ θα πρέπει να παρέχει στήριξη στις έρευνες για σχετικά με το λαθρεμπόριο εγκλήματα οι οποίες διεξάγονται στο πλαίσιο των επιχειρήσεων που αναφέρονται στο σημείο 7 στοιχείο β) της παρούσας σύστασης.

([17]) Σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/581 της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 2021, σχετικά με τις εικόνες κατάστασης του Ευρωπαϊκού Συστήματος Επιτήρησης των Συνόρων (EUROSUR) (ΕΕ L 124 της 12.4.2021, σ. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/581/oj).

5. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ

10) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά και να αποθαρρύνουν τις εντοπισθείσες παράνομες μετακινήσεις μεγάλης κλίμακας που μπορούν να αποτελέσουν σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τα σχετικά εργαλεία στον τομέα της επιστροφής σύμφωνα με την οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([18]), ιδίως με την εφαρμογή της σύστασης (ΕΕ) 2017/820, της σύστασης (ΕΕ) 2017/432 της Επιτροπής ([19]) και της σύστασης (ΕΕ) 2023/682 της Επιτροπής ([20]).

11) Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα πρέπει:

α) να αναλαμβάνουν εκ νέου υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι διήλθαν από το έδαφός τους προτού συλληφθούν σε άλλο κράτος μέλος, με τους εξής τρόπους:

i) εφαρμόζοντας τις διατάξεις διμερών συμφωνιών ή διευθετήσεων που ίσχυαν στις 13 Ιανουαρίου 2009, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ, ιδίως μεταξύ γειτονικών κρατών μελών·

ii) λαμβάνοντας όλα τα αναγκαία μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της καθιέρωσης επιχειρησιακών πρακτικών μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών, ώστε να διασφαλίζεται η ταχεία ολοκλήρωση των διαδικασιών επιστροφής·

iii) αξιολογώντας την ανάγκη επαναδιαπραγμάτευσης ή ανανέωσης των διμερών συμφωνιών και διευθετήσεων που ίσχυαν στις 13 Ιανουαρίου 2009, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ, λαμβανομένων υπόψη των αποφάσεων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις υποθέσεις C-444/17 και C-143/22·

β) να παρέχουν την αναγκαία κατάρτιση (μεταξύ άλλων σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα) στις υπηρεσίες που συμμετέχουν στους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, ώστε να διασφαλίζεται ότι τηρούνται ανά πάσα στιγμή οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία 2008/115/ΕΚ.

12) Όταν υπήκοος τρίτης χώρας δεν λαμβάνεται εκ νέου από άλλο κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ, και όταν μετά από επαλήθευση στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν κατά τη διάρκεια αστυνομικών ελέγχων ή επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα προκύπτει ότι υπήκοος τρίτης χώρας υπόκειται ήδη σε απόφαση επιστροφής που έχει εκδοθεί προηγουμένως από άλλο κράτος μέλος, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα προκειμένου:

α) να αναγνωρίζουν αμοιβαία την απόφαση επιστροφής που έχει εκδοθεί προηγουμένως από άλλο κράτος μέλος σύμφωνα με τη σύσταση (ΕΕ) 2023/682 και να απομακρύνουν το οικείο πρόσωπο σύμφωνα με την οδηγία 2008/115/ΕΚ·

β) όταν δεν είναι δυνατή η αμοιβαία αναγνώριση απόφασης επιστροφής σύμφωνα με τη σύσταση (ΕΕ) 2023/682, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επικοινωνούν με το κράτος μέλος που είχε προηγουμένως εκδώσει απόφαση επιστροφής για τον ίδιο υπήκοο τρίτης χώρας και να αποκτούν κάθε σχετική πληροφορία που θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της διαδικασίας επιστροφής σύμφωνα με την οδηγία 2008/115/ΕΚ και ιδίως για τον σκοπό της εκτίμησης του κινδύνου διαφυγής.

6. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ

13) Τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν παράνομες μετακινήσεις υπηκόων τρίτων χωρών μεταξύ κρατών μελών θα πρέπει, καταρχάς, να εντείνουν τους αστυνομικούς ελέγχους στις περιοχές των εσωτερικών συνόρων. Κάθε απόφαση που λαμβάνεται σύμφωνα με τον τίτλο III κεφάλαιο II του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 και αφορά την προσωρινή επαναφορά των ελέγχων στα

([18]) Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 348 της 24.12.2008, σ. 98, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj).

([19]) Σύσταση (ΕΕ) 2017/432 της Επιτροπής, της 7ης Μαρτίου 2017, για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των επιστροφών στο πλαίσιο της εφαρμογής της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 66 της 11.3.2017, σ. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2017/432/oj).

([20]) Σύσταση (ΕΕ) 2023/682 της Επιτροπής, της 16ης Μαρτίου 2023, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων επιστροφής και την επίσπευση των επιστροφών κατά την εφαρμογή της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 86 της 24.3.2023, σ. 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj).

εσωτερικά σύνορα λόγω παράνομων μετακινήσεων, οι οποίες σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να συνιστούν σοβαρή απειλή για την εσωτερική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, θα πρέπει να συνοδεύεται από κατάλληλα μέτρα μετριασμού και να υπόκειται σε συνεχή επανεξέταση, επιτρέποντας την αντικατάσταση των εν λόγω ελέγχων, βάσει ανάλυσης κινδύνου, από εντατικοποιημένους αστυνομικούς ελέγχους και μέτρα διασυνοριακής αστυνομικής συνεργασίας το συντομότερο δυνατόν.

7. **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ**

14) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επανεξετάσουν και να εντείνουν τη συμμετοχή τους στην EMPACT και στα διάφορα επιχειρησιακά σχέδια δράσης της που αποσκοπούν στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων της Ένωσης για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2023 σχετικά με τον καθορισμό των προτεραιοτήτων της ΕΕ για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος για την EMPACT 2022-2025 ([21]).

15) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που παρέχει η οδηγία (ΕΕ) 2023/977 για την αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών με τα κέντρα αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας και μέσω αυτών, τηρώντας παράλληλα πλήρως ενήμερα τα ενιαία σημεία επαφής και την Ευρωπόλ.

8. **ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΕΤΡΩΝ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΥ**

16) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να περιορίζουν τον αντίκτυπο τυχόν μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση σοβαρών απειλών κατά της δημόσιας τάξης ή της εσωτερικής ασφάλειας.

17) Τα κράτη μέλη θα πρέπει:

α) να περιορίσουν τη χρήση συστηματικών ελέγχων ως μέτρο έσχατης ανάγκης μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις·

β) να προτιμούν τους κινητούς ελέγχους στην επικράτεια των κρατών μελών έναντι των στατικών ελέγχων σε καθορισμένες τοποθεσίες·

γ) να ενισχύουν τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών και πληροφοριών για τους επιβάτες με σκοπό την καλύτερη στόχευση των ελέγχων.

18) Στην εξαιρετική περίπτωση που αποφασίζεται η προσφυγή στη χρήση συστηματικών ελέγχων και ελέγχων σε καθορισμένες τοποθεσίες, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/399, η απόφαση αυτή θα πρέπει να συζητείται εκ των προτέρων με το γειτονικό κράτος μέλος και να βασίζεται σε κοινή ανάλυση κινδύνου.

19) Το κράτος μέλος που διενεργεί συστηματικούς ελέγχους και ελέγχους σε καθορισμένες τοποθεσίες κατά την επαναφορά των προσωρινών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα θα πρέπει να παρέχει επαρκείς πόρους σε επίπεδο προσωπικού και εξοπλισμού ώστε να περιορίζονται οι επιπτώσεις των ελέγχων στη ροή της κυκλοφορίας και στη διαθεσιμότητα όλων των διασυνοριακών συνδέσεων.

20) Η οργάνωση της κυκλοφορίας και των πόρων κατά τη διάρκεια των συστηματικών ελέγχων και των ελέγχων σε καθορισμένες τοποθεσίες θα πρέπει να προσαρμόζεται αναλόγως (για παράδειγμα, με τη δημιουργία χωριστών λωρίδων στο όριο των οδών).

21) Σε περίπτωση δυσκολιών με τους αναγκαίους πόρους, το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει να απευθυνθεί στο οικείο γειτονικό κράτος μέλος για να συμφωνήσει με τη χρήση συμπληρωματικών μέτρων.

9. **ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ**

22) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν τη στενή συνεργασία τους με τον συντονιστή Σένγκεν και τη στήριξη που λαμβάνουν από αυτόν για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης. Ο δε συντονιστής Σένγκεν θα πρέπει να συνεχίσει τον εν εξελίξει διάλογο με τα κράτη μέλη και να ενημερώνει τακτικά το Συμβούλιο Σένγκεν σχετικά με την πορεία των εργασιών και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί.

([21]) Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον καθορισμό των προτεραιοτήτων της ΕΕ για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος για την EMPACT 2022-2025 (έγγραφο 7101/23).

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 2023.

Για την Επιτροπή
Ylva JOHANSSON
Μέλος της Επιτροπής